

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 762/2016-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Brázdil & Brázdilová, Trhová 1, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Brázdil, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 242/2012, za účasti Krajského súdu v Bratislave, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 242/2012 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Krajský súd v Bratislave je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jozefa Brázdila, Brázdil & Brázdilová, Trhová 1, Zvolen, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 242/2012 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že 7. júna 2007 podal na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) voči spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“), žalobu o zaplatenie poisťného plnenia v sume 79 665,41 € s príslušenstvom. Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 7 C 43/2008. Dňa 8. júla 2008 bola okresnému súdu doručená zmena žaloby. Sťažovateľ zaslal okresnému súdu svoje stanovisko k vyjadreniu odporcu z 11. februára 2009. V dňoch 6. októbra 2008, 4. februára 2009, 23. marca 2009 a 18. mája 2009 boli okresným súdom uskutočnené pojednávania.

Na pojednávaní konanom 18. mája 2009 bol vo veci vyhlásený rozsudok č. k. 7 C 43/2008-117, ktorým okresný súd vyhovel žalobe sťažovateľa v celom rozsahu. Proti

tomuto rozsudku okresného súdu podal odporca odvolanie. Sťažovateľ sa k podanému odvolaniu vyjadril podaním z 26. novembra 2009.

Krajský súd uznesením č. k. 14 Co 316/2009-198 z 5. októbra 2010 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 43/2008-117 z 18. mája 2009 a vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

Po vrátení veci na okresný súd sa sťažovateľ podaním zo 16. februára 2011 písomne vyjadril k veci. V dňoch 7. marca 2011, 18. mája 2011, 28. septembra 2011, 30. novembra 2011 a 28. marca 2012 sa na okresnom súde uskutočnili pojednávania vo veci. Sťažovateľ uvádza, že 18. apríla 2012 okresný súd rozsudkom podľa názoru krajského súdu zamietol žalobu sťažovateľa v celom rozsahu. Sťažovateľ následne 30. apríla 2012 podal proti tomuto rozsudku okresného súdu odvolanie a 18. októbra 2013 ho doplnil.

Dňa 2. júna 2015 sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní a žiadosť o vydanie zjednocovacieho právneho názoru vo veci krajskému súdu. Následne 8. júna 2015 krajský súd zaslal sťažovateľovi vyjadrenie odporcu k odvolaniu, ktoré odporca podal na krajskom súde ešte 16. novembra 2012, teda takmer po troch rokoch.

Sťažovateľ 16. februára 2016 zaslal krajskému súdu kópiu uznesenia ústavného súdu „s právnym názorom na iný prípad rovnakých skutkových okolností“ a zároveň sa žiadosťou o nariadenie termínu pojednávania opäť domáhal konania vo veci.

Sťažovateľ následne uvádza rozhodnutia a obdobia nečinnosti krajského súdu:

„Máj 2009 OS BA II. vyhovel návrhu navrhovateľa, odvolanie odporcu, vyjadrenie navrhovateľa k odvolaniu odporcu z 26.11.2009, spis bol odoslaný z OS BA II. na KS BA dňa 14.9.2009 - teda včas

5.10.2010 uznesením č.14Co/316/2009-198 KS BA zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil /obdobie nečinnosti od septembra 2009 do októbra 2010, tj. 1 rok/

Apríl 2012 podanie odvolania navrhovateľom voči Rozsudku OS BA II. č. 7C/43/2008-296, odvtedy až doposiaľ je vec v odvolacom konaní, spis bol odoslaný

z OS BA II. na KS BA dňa 25.5.2012 - teda včas /obdobie nečinnosti od 26. mája 2012 do 29. 4. 2016 = 4 roky. Celkovo súdny spor trvá už 9 rokov, z toho 5 rokov na odvolacom súde a stále nie je právoplatne rozhodnutý.“

Sťažovateľ uvádza, že 2. júna 2016 podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 242/2012. Predseda krajského súdu mu však dosiaľ žiadnu odpoveď ani stanovisko nezaslal. Opakovane preto podal prípisom zo 16. februára 2016 žiadosť o konanie vo veci. Aj toto podanie podľa sťažovateľa opäť zostalo bez reakcie.

Podľa sťažovateľa *„dlhodobou nečinnosťou predovšetkým druhostupňového Krajského súdu Bratislava: od novembra 2009 do októbra 2010 = cca 1 rok; od apríla 2012 do apríla 2016 = 4 roky, spolu približne 5 rokov nečinnosti došlo k porušeniu môjho ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote a taktiež práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“*. Sťažovateľ preto zastáva názor, že je svoje práva ako účastník civilného súdneho konania nútený brániť prostredníctvom ústavnej sťažnosti, pretože ostatné použité prostriedky na ochranu jeho práv zostali neúčinné.

Sťažovateľ sa, pokiaľ ide o právnu a skutkovú náročnosť veci, domnieva, že v predmetnej veci nejde o skutkovo alebo právne mimoriadne náročnú vec odôvodňujúcu celkovo deväť rokov trvania konania. Vo vzťahu k správaniu účastníkov konania zastáva názor, že on ako účastník konania svojimi úkonmi nespôsobil žiadne prieťahy, najmä nie v štádiu odvolacieho konania. Vo vzťahu k postupu odvolacieho súdu uvádza, že predovšetkým odvolací súd nekonal plynule, nevydal v primeranej lehote vlastné meritórne rozhodnutia po podaných odvolaniach napriek tomu, že neboli dané objektívne prekážky brániace odvolaciemu súdu konať.

Sťažovateľ poznamenáva, že *„v iných skutkovo obdobných veciach rovnaký súd – Krajský súd Bratislava rozhodol vo veci samej opačne, v prospech navrhovateľa. Išlo o rozsudky v konaniach sp. zn. 5 Co/305/2009-102 a sp. zn. 5 Co/368/2010. O tejto*

skutočnosti som oboznámil aj odvolací súd, pripojil som uvedené rozsudky s cieľom dosiahnuť zjednotenie rozhodovania. Obdobnou vecou sa už zaoberal po podanej ústavnej sťažnosti aj Ústavný súd SR, kde po preskúmaní ústavnosti rozsudku Okresného súdu Bratislava I. č. 8 C/68/2006-223 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislava č. 5 Co/368/2010-229 vydal Uznesenie o odmietnutí úst. sťažnosti ING Životná poisťovňa, a.s., pripájam ho v prílohe. Ústavný súd SR posúdil právne závery za ústavne udržateľné. S ohľadom na odlišnosti judikatúry v tejto mojej veci a v uvedených iných právnych veciach založených na obdobných/rovnakých skutkových základoch je takýto procesný postup KS BA tiež v rozpore so zásadou právnej istoty, predvídateľnosti súd. rozhodnutí, ktoré svojim obsahom tiež patrí pod pojem spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 Ústavy SR a tiež čl. 6 Dohovorom.“.

Sťažovateľ uvádza, že už vyčerpal všetky dostupné právne prostriedky – podanie návrhu na vydanie rozhodnutia vo veci samej, podanie odvolania proti rozhodnutiu všeobecného súdu o zamietnutí návrhu vo veci samej, sťažnosť na prietahy predsedovi súdu. Touto sťažnosťou sa domáha konštatovania porušenia jeho práv a súčasne priznania peňažného zadostučinenia, pretože „*pri takom dlhom nekonaní súdu nemôže už len konštatovanie existencie prietahov byť dostatočnou satisfakciou a iba náhrada v peniazoch môže zabezpečiť nápravu dlhoročného nezákonného a neústavného stavu“.*

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd sťažnosti vyhovel a vydal tento nález: „*Postupom Krajského súdu Bratislava v konaní sp. zn. 14 Co/242/2012 bolo porušené ústavné právo sťažovateľa garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

Krajskému súdu Bratislava vo veci sp. zn. 14 Co/242/2012 sa prikazuje konať a rozhodnúť bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 2.000 € voči Krajskému súdu Bratislava, ktoré je povinný vyplatiť Krajský súd Bratislava sťažovateľovi v lehote 1 mesiac od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd Bratislava je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 363,80 € na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. Jozefa Brázdila, Trhová 1, 960 01 Zvolen [REDACTED], do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia.“

Výzvou z 12. augusta 2016 ústavný súd požiadal krajský súd o zaslanie vyjadrenia k sťažnosti sťažovateľa a zapožičanie spisu vedeného pod sp. zn. 14 Co 242/2012.

Dňa 24. augusta 2016 bol ústavnému súdu faxom doručený prípis z krajského súdu č. Spr. 3440/16 z 24. augusta 2016, v ktorom predsedníčka krajského súdu uviedla: „Menovaná sudkyňa uviedla, že predmetná vec sp. zn. 7C/43/2008 bola na Krajský súd v Bratislave do senátu 14 Co predložená Okresným súdom Bratislava II dňa 30. 05. 2012 a bola jej pridelená sp. zn. 14 Co/242/2012.

Vzhľadom na predmet konania sa nejedná o súdne konanie, ktoré by malo prebehnúť s osobitnou, resp. výnimočnou rýchlosťou tak, ako je to stanovené rozhodovacou praxou štrasburských orgánov ochrany práva a Rozvrhom práce Krajského súdu v Bratislave platným na kalendárny rok 2016.

Poukazujúc na stav súdnych oddelení 14 Co, 14 NcC, 14 CoPr, 14 CoD (a 14 CoSr) ku dňu 31. 07. 2016, t. j. 606 nevybavených vecí a prednostné vybavenie starších vecí, z ktorých určitý počet tiež spadá pod režim prednostného vybavovania s osobitnou rýchlosťou, senát 14 Co tunajšieho súdu vec sp. zn. 14 Co/242/2012 rozhodol formou verejného vyhlásenia rozsudku dňa 09. 08. 2016.

V súčasnosti senát 14 Co predmetné rozhodnutie vyhotovuje (s predpokladom jeho úplného spracovania vo forme na expedovanie v 35. týždni tohto roka); odvolací súd bude toto rozhodnutie aj doručovať stranám sporu (z dôvodu Vašej požiadavky o predloženie súdneho spisu Ústavnému súdu Slovenskej republiky) a následne Vám v zmysle tejto požiadavky zašle základný súdny spis Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 7 C/43/2008 spolu so zberným spisom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co/242/2012...“, tento prípis bol následne ústavnému súdu doručený aj poštou 2. septembra 2016.

prieťahy v konaní uviedli, že nejde o konanie vyžadujúce osobitnú, alebo výnimočnú, rýchlosť v zmysle Osobitných zásad pre všetky úseky Krajského súdu v Bratislave, stanovených v Rozvrhu práce na kalendárny rok 2012, a preto bol spis zaradený do bežného poradia na vybavenie. V súčasnosti už robí referujúca sudkyňa vo veci nevyhnutné procesné úkony. Predpokladaný termín rozhodnutia vo veci je v druhej polovici roka 2015.

V druhom vyjadrení zo dňa 13. 01. 2016 k Spr. 2190/2015, týkajúcej sa sťažnosti žalobcu na prieťahy v konaní uviedli, že predpoklad rozhodnutia vo veci do konca roka 2015 nemohol byť dodržaný, nakoľko e-mailom zo dňa 19. 11. 2015 oznámil predseda občianskoprávneho kolégia, že v januári 2016 bude zvolané zasadnutie tohto kolégia, ktorého jedným bodom programu bude aj žiadosť o vydanie zjednocovacieho právneho názoru vo veci [REDAKOVANÉ], vzhľadom na rozdielne rozhodnutia v obdobných veciach, vedených na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 6 Co/50/2009, sp. zn. 6 Co/560/2013, sp. zn. 14 Co/316/2009, sp. zn. 5 Co/305/2009 a sp. zn. 5 Co/368/2010. Kolégium bolo zvolané na deň 21. 01. 2016 a zjednotenie sa má týkať troch vecí, ktoré boli po zrušení opätovne predložené odvolaciemu súdu – sp. zn. 6 Co/42/2015, sp. zn. 14 Co/242/2012 a sp. zn. 14 Co/51/2013.

V treťom vyjadrení zo dňa 25. 05. 2016 k Spr. 2190/2015, týkajúcej sa sťažnosti žalobcu na prieťahy v konaní, uviedli, že podľa vyjadrenia referujúcej sudkyne do dnešného dňa nenaštudovala tento spis vzhľadom na svoju pracovnú zaťaženosť. O odvolaní žalobcu v predmetnej veci môže byť preto reálne rozhodnuté až v letných mesiacoch roka 2016.

O odvolaní žalobcu v predmetnej veci bolo skutočne podľa prísľubu rozhodnuté, a to rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co/242/2012-346 dňa 09. 08. 2016.“

Zároveň predseda krajského súdu uviedol, že netrvá na ústnom prerokovaní veci.

Ústavný súd následne prípisom z 19. decembra 2016 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby zaujal stanovisko k vyjadreniu predsedu krajského súdu, ktoré mu v prílohe zaslal, a oznámil ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Stanovisko právneho zástupcu sťažovateľa bolo ústavnému súdu doručené 10. januára 2017. Právny zástupca v ňom uviedol: *«Vzhľadom nato, že aj pani predsedníčka vo veci konajúceho senátu 14 Co konštatovala existenciu prieťahov v konaní, potvrdila sa tým dôvodnosť mnou podanej ústavnej sťažnosti. Neskoršie konanie vo veci už nemôže napraviť dovtedy trvajúci stav nekonania. Vo veci sa nekonalo vyše 5 rokov, čo je neprimerane dlhá doba.*

Krajský súd Bratislava vo veci samej už rozhodol, čím odpadol dôvod na druhý výrok podľa petitu ústavnej sťažnosti prikázaním, aby súd konal, a preto ho beriem späť. Dôvod na domáhanie sa zadosťučinenia a konštatovanie dovtedajšieho porušenia ústavného práva na spravodlivý proces sa tým však nemení.

Súhlasím s tým, aby vec bola rozhodnutá bez nariadenia ústneho pojednávania, nakoľko všetky podstatné okolnosti vyplývajú zo spisu a podaní strán konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhujem, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovel a vydal tento:

NÁLEZ:

„Postupom Krajského súdu Bratislava v konaní sp. zn. 14 Co/242/2012 bolo porušené ústavné právo sťažovateľa garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000 € voči Krajskému súdu Bratislava, ktoré je povinný vyplatiť Krajský súd Bratislava sťažovateľovi v lehote 1 mesiac od právoplatnosti rozhodnutia.

Krajský súd Bratislava je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 363,80 € na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. Jozefa Brázdila, Trhová 1, 960 01 Zvolen [REDACTED] do 1 mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia. «»

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 43/2008 ústavný súd zistil, že 30. mája 2012 bol spis okresného súdu sp. zn. 7 C 43/2008 predložený krajskému súdu na konanie o odvolaní (k tomuto spisu boli pripojené spisy Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 17 C 151/2007 a Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave ČVS: KRP-87 OVK-TT-2004, pozn.).

Dňa 11. októbra 2012 boli pripojené spisy zapožičané Okresnému súdu Bratislava I a následne 13. novembra 2012 boli vrátené krajskému súdu.

Dňa 16. novembra 2012 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie odporcu k odvolaniu sťažovateľa.

Dňa 17. júna 2013 sťažovateľ doručil krajskému súdu prostredníctvom svojho právneho zástupcu podanie, ktorého obsahom bola žiadosť, aby krajský súd rozhodol v rámci odvolacieho konania aj o prípustnosti dovolania.

Dňa 18. októbra 2013 sťažovateľ doručil krajskému súdu doplnenie odôvodnenia svojho odvolania.

Dňa 8. júna 2015 podpredseda krajského súdu prípisom č. Spr. 2190/15 zo 4. júna 2015 požiadal predsedníčku senátu „14Co“ o zapožičanie spisu sp. zn. 14 Co 242/2012 z dôvodu prešetrenia sťažnosti podanej právnym zástupcom sťažovateľa na prietahy v napadnutom konaní. Spis žiadal predseda krajského súdu zapožičať do 12. júna 2015. Zároveň v ten istý deň krajský súd prípisom zaslal sťažovateľovi vyjadrenie odporcu k jeho odvolaniu a odporcovi doplnenie odvolania sťažovateľom.

Dňa 16. februára 2016 sťažovateľ doručil krajskému súdu uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 855/2014 z 11. decembra 2014 a zároveň žiadal o nariadenie termínu pojednávania v napadnutom konaní.

Dňa 2. augusta 2016 krajský súd vyvesil oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku bez nariadenia ústneho pojednávania podľa § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na svojej úradnej tabuli a zároveň ho zverejnil aj na svojej webovej stránke.

Dňa 9. augusta 2016 bol verejne vyhlásený rozsudok krajského súdu č. k. 14 Co 242/2012-346 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“), ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 43/2008-296 z 18. apríla 2012 a zároveň rozhodol, že odporca nemá nárok na náhradu trov konania.

Ústavný súd zároveň zistil, že konanie bolo právoplatne skončené 9. septembra 2016.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 242/2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd si pri výklade *práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov*, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o *právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote*, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup krajského súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, keďže prevažná časť úkonov krajského súdu bola vykonaná do 30. júna 2016. Vychádzajúc však z toho, že napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené 9. septembra 2016, ústavný súd poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania krajského súdu vedeného pod sp. zn. 14 Co 242/2012 bolo rozhodnúť o odvolaní s'ťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 43/2008-296 z 18. apríla 2012, ktorým okresný súd zamietol návrh s'ťažovateľa na zaplatenie poisťného plnenia s príslušenstvom. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a ktorá nevykazuje znaky skutkovej ani právnej zložitosti. Napokon na zložitosť napadnutého konania nepoukázal ani predseda krajského súdu vo vyjadrení k s'ťažnosti.

2. Pri hodnotení správania s'ťažovateľa v napadnutom konaní, ktoré je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označených práv s'ťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu s'ťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup krajského súdu v napadnutom konaní, pričom z prehľadu procesných úkonov ústavný súd zistil v postupe krajského súdu značnú nečinnosť.

Konanie o odvolaní s'ťažovateľa na krajskom súde začalo 30. mája 2012, pričom až 8. júna 2015 krajský súd prípisom zaslal s'ťažovateľovi vyjadrenie odporcu k jeho odvolaniu (zo spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 43/2008 nie je zrejmé, kedy krajský súd vyzval odporcu na vyjadrenie k odvolaniu s'ťažovateľa, pozn.) a odporcovi doplnenie odvolania s'ťažovateľom. Už toto obdobie nečinnosti krajského súdu (30. máj 2012 – 8. jún 2015, pozn.) podľa názoru ústavného súdu treba bez akýchkoľvek zákonných dôvodov považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. K ďalšiemu obdobiu nečinnosti zo strany krajského súdu došlo v období od 8. júna 2015 do 2. augusta 2016, keď krajský súd vyvesil oznámenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli, a zároveň ho zverejnil aj na svojej webovej stránke. Následne 9. augusta 2016 krajsky súd vo veci rozhodol rozsudkom. Konanie bolo právoplatne skončené 9. septembra 2016.

Z vyjadrenia predsedu krajského súdu k s'ťažnosti s'ťažovateľa vyplýva, že aj podľa predsedníčky senátu „14Co“ predmetná vec sp. zn. 14 Co 242/2012 nebola prerokovaná a rozhodnutá v primeranej lehote, pričom ako dôvod uviedla, že senát „14Co“ dlhodobo pracuje s vysokým počtom vecí. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (napr. IV. ÚS 169/08, IV. ÚS 207/09).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že krajský súd bol v napadnutom konaní nečinný bez toho, aby na to mal zákonné dôvody, a preto týmto svojím postupom porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov.

Keďže krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľa už rozhodol rozsudkom č. k. 14 Co 242/2012-346 z 9. augusta 2016, ústavný súd neprikázal krajskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, ktorého výška je podľa sťažovateľa *„determinovaná dlhodobým porušením ústavných práv v súdnom konaní nečinnosťou súdov cca 5 rokov“*.

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania krajského súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd preto rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Jozefom Brázdilom. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal o úhradu trov právneho zastúpenia v sume 363,80 €, ktoré si uplatnil *„podľa Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z., ust. § 11 ods. 3 ako 1/6 z výpočtového základu pre rok 2016, kde 1 úkon právnej pomoci*

á 143 € + 8,58 € režijný paušál + 20 % DPH (právny zástupca je platiteľom DPH, pripájam osvedčenie platiteľa DPH) za 2 úkony právnej pomoci - prevzatie veci, spísanie ústavnej sťažnosti = spolu 363,80 €“.

Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 € (za dva úkony v roku 2016). Úhradu priznal za dva uplatnené úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), 2 x 143 € a režijný paušál 2 x 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 303,16 €. Právny zástupca sťažovateľa preukázal, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predložením osvedčenia o registrácii pre daň, preto ústavný súd zvýšil priznanú úhradu o daň z pridanej hodnoty v rozsahu 20 % (60,63 €) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky, teda priznaná úhrada trov sťažovateľa celkovo predstavuje sumu 363,79 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania v uvedenej sume je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2017